

Σημειώσεις περί τοῦ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ BICÊTRE

Τὸ εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων κείμενον ἀρχαῖον νοσοκομεῖον Bicêtre, λαμβάνει ἤδη οὐσίωδεις ἐπιδηροσώσεις ἀφορώσας εἰς τὴν βελτιώσιν αὐτοῦ ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ διακόσμησιν. Τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο οἰκοδόμημα εἶναι ἀριστα τοποθετημένον ἐπὶ θέσεως ὑψηλῆς. Εἶναι ὑγιεινόν, εὐρύχωρον καὶ καλῶς διηρημένον, ἔχει δὲ τὸ προσόν, ὅτι κεῖται ἐκτὸς μὲν τῶν τειχῶν τῆς μεγαλοπόλεως, ἀλλὰ συνάμα πλησίον ταύτης. Οἰκοδομήθη τῷ 1286 ὑπὸ τοῦ Jean de Pontoise (ἐπισκόπου τοῦ Winchester ἐν Ἀγγλίᾳ). Ἡ περισθεθεῖσα ὀνομασία Bicêtre εἶναι γαλλικὴ παραφθορὰ τῆς ἀγγλικῆς ὀνομασίας Winchester. Ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου Ε' ἐγένετο κτήμα τοῦ γαλλικοῦ στέμματος, ὃ δὲ δοῦξ τοῦ Berry κατέστησεν αὐτὸ λαμπρὸν ἐνδιαιτήμα. Τῷ 1411, διαρκούντος τοῦ μεταξὺ τῶν Βουργουνδιῶν καὶ τῶν Ἀρμανιάκ πολέμου, ἐλεηλατήθη, ἐπυροπόληθη καὶ ἐγκατελείφθη, τὸ δὲ 1416 ὁ δοῦξ τοῦ Berry ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τοὺς μοναχοὺς Μονῆς τινος τῆς Παναγίας ἐπὶ ἐπιτακρίᾳ. Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ' ἐδόθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ γενικοῦ νοσοκομείου, ὅπερ διέθεσεν αὐτὸ ὡς πτωχοκομεῖον. Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον ἐκεῖνο ἐκρατήθησαν τὸ πρῶτον φρενοβλαβεῖς. «Ἐπιφέρει ἐν Bicêtre, λέγει ὁ Mercier, ἀθουσά τις καλουμένη κρατητήριον. Εἶναι δ' αὕτη εἰκὼν τοῦ ἄδου. Ἐκεῖ ζῶσι βράζοντες ἐν ἀγανακτήσει ἐξ ακόσιοι δυστυχεῖς συνωλούμενοι οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δέ, πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς ἀθλιότητός των, ὑπὸ τῶν κατατρογόντων αὐτοὺς παντοσιδῶν ζωφίων, ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας καὶ ὑπὸ τῆς στενοχωρίας. Ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι ἑκατοντάκις χειρῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Μεξεντίου βασανιζομένων. Οἱ δικασταὶ κωφεύουσιν εἰς τὰς παραστάσεις τῶν δυστυχῶν τούτων. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐδολοφύνησαν τὸν φύλακα, τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἐπισκεπτόμενον αὐτοὺς χειροῦργον, ἵνα ἐξέλθωσι τοῦ φρενοῦ ἐκεῖνου καταγωγίου καὶ ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦ δημίου». Καὶ ταῦτα μὲν γράφει ὁ Mercier περὶ τῶν ἐν Bicêtre κρατουμένων φρενοβλαβῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκεῖ νοσηλεύμενοι ἀσθενεῖς δὲν ἦσαν εἰς πολὺ κρείττονα κατάστασιν. Κατεκλίνοντο δύο, τρεῖς καὶ ἐνίοτε τέσσαρες ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ καὶ αἱ πλεῖστοι τῶν κλινῶν προσήγγιζον ἀλλήλαις. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο τόσον ἀνεπαρκής, ὥστε οἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ δεκτοὶ γινόμενοι κατεκλίνοντο ἐκ περιτροπῆς, οἱ δὲ περιμένοντες τὴν σειρὰν των ἐκάθηντο ἐπὶ παρακειμένου σκίμποδος.

Ἐν Bicêtre ὑπῆρχε καὶ φυλακὴ κεντρικὴ διατηρηθεῖσα μέχρι τοῦ 1836. Ἐκεῖθεν ἀνεχώρουν

1. Ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς τῶν ἀρχαίων Τυβερῶν ἐφόνευε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ καταδικαζομένους εἰς θάνατον δι' αἰτίας, ἀφοῦ προηγουμένως προσέδεναν αὐτοὺς ἐπὶ πύλου.

διὰ τὰς λοιπὰς τοῦ Κράτους φυλακὰς οἱ βαρῦτοινοὶ κατάδικοι ἐν εἴδει ἀλύσου ἀλλήλοις προσδεδεμένοι, καὶ ἐκεῖθεν ἐξήρχοντο οἱ μέλλοντες νὰ κατατομηθῶσιν. Ἄξιον μνησίας εἶναι καὶ τὸ περιστατικόν, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Bicêtre ἐγένετο τὸ πρῶτον τῇ 15 Ἀπριλίῳ 1793 ἡ δοκιμὴ ἐπὶ πτώματος τῆς ὑπὸ τοῦ Δρῶς Guillotin ἐπινοηθείσης τελειοποιημένης λαμητόμου, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῆς φέρει τὴν ὀνομασίαν γκιλοτίναι. Εἰς τὸ ἐν Bicêtre φρενοκομεῖον ἐποιήσατο ἔναρξιν ὁ ἔνδοξος Pinel τῷ 1792 τῆς νέας φιλανθρωπικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς μεθόδου τῆς περιθάλψεως τῶν φρενοβλαβῶν, ἥτις ἐκεῖθεν διεδόθη καθ' ἅπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐκτενέστερον διελάβομεν ἐν δυὶ προλαβοῦσι τῆς Ἑστίας τεύχεσιν. Ἄς ἐλπίζωμεν δέ, ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι καὶ ἡ Ἑλλάς νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῆς τόσῳ ἐνδιαφερούσης ταύτης κατηγορίας τῶν πασχόντων ὅ,τι πράττουσι πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη.

**

Τὸ ἐν Earlswood τῆς Ἀγγλίας

ΑΣΥΛΟΝ ΤΩΝ ΒΑΚΩΝ

Τὰ βλέμματα τοῦ περιηγητοῦ, ὃν πρὸς αὐτὸν ἡ φεύγουσα ἀμαξοσειρία τοῦ Νοτιο-ἀνατολικοῦ σιδηροδρόμου, προσελκύει ἡ θέα ἡγεμονικοῦ κτιρίου, ὑψουμένου ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Red-Hill. Ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ ἀνὴρ ὄντως φιλόανθρωπος, ὁ διδάκτωρ Reed, μετάνεγκε τὸ ἄσυλον τῶν ὑπὸ διανοητικῆς ἀμβλύτητος πασχόντων. «Ὅτε ὁ ἐξαίρετος οὗτος ἀνὴρ ἔδρυσεν τὸ πρῶτον αὐτοῦ κατάστημα ἐν Highgate-Hill, ὅπερ ὑπῆρξεν ὁ πυρὴν τοῦ ἐν Earlswood, τὸ θέαμα, ὅπερ τῷ παρέσχον οἱ πρῶτοι οὗς συνήγαγεν ἐκεῖ βλάκες, ἤρκει ὅπως ἀποθαρρύνῃ τὴν σθεναρωτέραν ψυχὴν. «Ἐπῆρξε περιόδος, ἔλεγε, συγχύσεως, ἀταξίας καὶ τοῦ παραδοξοτέρου θορύβου. Οἱ μὲν εἶχον τεταραγμένην τὴν ὕψιν, οἱ δὲ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ ἀρθρώσωσι λέξιν τινά. Πολλοὶ εἶχον μέλος τι ἢ μὴν τινα τοῦ σώματος παράλυτον, πάντες δὲ ἀσθενῆ ἢ βεβλαμμένην τὴν διάνοιαν. Τινὲς ἔτυχον ὑπερβολικῶν θωπεύσεων κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν, ἄλλοι τοῦναντίον παρημελήθησαν, καὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν ἀντικείμενον κακίστης μεταχειρίσεως. Οἱ μὲν ἐξέβαλλον φωνὰς ἀκαταλήπτους, οἱ δὲ ἐπανίσταντο ἄνευ ἀφορηῆς. Ἐνιοὶ μὲν ἐφρίνοντο δυσθύμως ἔχοντες, ἄλλοι δὲ ἀναίσθητοι καὶ ἀπαθεῖς. Ἄλλοι πάλιν ὑπὸ τὸ κράτος νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ διατελοῦντες, ἐξέπεμπον ἀκουσίας κραυγὰς. Ἄλλοι δὲ ἐκρούποντο ὅπως ἀποφύγωσι τὸ βλέμμα τοῦ ἐχθροῦ ὑπ' αὐτῶν νομιζομένου ἀνθρώπου. Παράθυρα ἐθραύοντο, ἀνεστράφησαν φραγμοὶ, καὶ ἐν γένει τὸ πνεῦμα τῆς ἀνταρσίας ἐπεκράτει ἐν τῷ καταστήματι. Πλεῖστοι, μάρτυρες τῶν ἀπεριγράπτων τούτων σκηνῶν, ἀπεσύρθησαν καταληφθέντες ὑπὸ βαθυτάτης ἀθυμίας, ἄλλοι δὲ

τέλεον ἀπηλπίσθησαν περί τῆς ἐπιτυχίας πάσης οἰκισθῆναι ἀποπειράς».

Ἐν παραβάλλῃ τις τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο θέαμα πρὸς τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἐκούσιον πειθαρχίαν, αἵτινες πρυτανεύουσι σήμερον ἐν τῷ ἀσύλῳ, ἢ ἀδολογήσῃ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ τόπου ὀφειλουμένη εὐγνωμοσύνη εἰς τὴν μνήμην τοῦ διδάκτορος Reed εἶνε τῶντι μεγάλη. Τὸ ἄσυλον τοῦτο, ὅπερ διευθύνει νῦν ὁ ἰατρὸς Grabham, δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ οἱ εὐαισθητότεροι τῶν ἀνθρώπων, χωρὶς νὰ φοβηθῶσιν ὅτι θέλουσι δοκιμάσει φρίκην ἢ ἀλγινήν τινα ἐντύπωσιν. Τὸ πληροῦν τὴν καρδίαν αἴσθημα εἰς τὴν θέαν τῶν ἐν τῷ ἀσύλῳ ξενιζομένων εἶνε συμπάθεια μειγμένη μετ' οὐ μικροῦς αἰσχύνης ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι ὁ νόμος τῆς φιλάνθρωπικῆς καὶ ἀγάπης ἔμεινεν ἀδρανῆς ἀπέναντι τῶν δυστυχῶν τούτων ἡλιθίων μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ ἰατρὸς Reed ἔτεινεν αὐτοῖς φιλάνθρωπον χεῖρα.

Ἐν Earlswood εὐρίσκειται τις οἶονεῖ ἐν μέσῳ οἰκογενείας εὐτυχούς καὶ ἡνωμένης, ὑπερήφανου ἐπὶ ταῖς ἀσχολίαις αὐτῆς καὶ προσηλωμένης εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ φίλους τῆς οἰκογενείας, ἧς τὰ μέλη ζῶσιν ἐν διαρκεῖ ἁρμονίᾳ, ὁ δὲ βίος αὐτῶν εἶνε γαλήνιος καὶ εἰρηνικός. Δυσχρόμονός τις τὰς αἰθούσας, τὰς αὐλὰς, τοὺς κήπους, ἀπορεῖ τίνες ἐξ ὧν ἀπαντᾷ εἰσὶν οἱ θεραπευόμενοι, τίνες δὲ οἱ τούτους ὑπερπετοῦντες καὶ αὐτῶν ἐπιμελούμενοι. Ἐξετάζοντες τὰ ἐν τοῖς ἀνοιχθεῖσι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐργαστασίους κατασκευασθέντα προιόντα, ἔνθα φιλοτεχνοῦνται παντὸς εἶδους βιομηχανίαι, ἐκπλήσσειται ἐπὶ τῇ ἀγχινοῖᾳ καὶ πρακτικῇ ἱκανότητι, ἣν δεικνύουσιν οἱ ταῦτα κατασκευάζοντες. Ψάθαι καὶ τάπητες κατασκευάζονται ἐν ἐνὶ τῶν ἐργαστασίων τούτων. Ἐν αὐτῷ βλέπει τις τινὰς μὲν ἀσχολουμένους εἰς τὸ νὰ πλέκωσιν ἐπιτηδεῖως ἴνας τῶν κοκοφοινίκων, ἄλλους μεταβάλλοντας κεχρωματισμένα μαλλία εἰς ὠραίους τάπητας τῆς οἰκίας. Συγχρόνως περίξ τῆς αἰθούσας ἕτεροι κάθηνται πρὸς τοὺς τοίχους, συναθροίζοντες καὶ διαχωρίζοντες τὰ ὑπὸ τῶν πρώτων τιθέμενα εἰς χρῆσιν ὕλικά. Εἶς ἐπόπτης καὶ εἷς προγυμναστής μένουσι πάντοτε αὐτόθι, ὅπως ὀδηγήσιν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νοθετῶσιν αὐτοὺς ἡπίως. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκείνοι, οἱ νομιζόμενοι ἐσθραμένοι, ἀναβιοῦσι, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν, ἅπερ ὑπελάμβανέ τις ἄνευ ψυχῆς, φαίνονται ὡς ἀνευρίσκοντα αἴφνης αὐτὴν, ἅμα ὡς ἀκούσασιν τοὺς εὐμενεῖς λόγους τοῦ προϊσταμένου καὶ ἀποκριθῶσιν εἰς ὅσα ἀπευθύνει αὐτοῖς ἐρωτήματα. Εἰς τοὺς δυστυχεῖς τούτους οὔτε κακία, οὔτε πανουργία ὑπάρχει. Βεβαίως παραδείγματά τινα φαίνονται ἀποτελοῦντα ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος, ἐξ ὧν ἐνὸς ἢ δύο ἡδυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν, ἀλλ' ἀγαθὴ φύσις, ἀνεπίδεκτος μυσικακίας, καὶ βραδεία ἀντίληψις, συνδυαζομένη μετὰ ὀρέξεων καὶ εὐπειθείας παιδικῆς, εἰσὶν ἐν

γένει τὰ διακριτικὰ γνωρίσματα, τὰ ἀποκαλυπτόμενα ὑπὸ τὴν θαυμαστὴν ἁρμονίαν, τὴν ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Earlswood ἐπικρατοῦσαν.

Μεγάλη ἐξεδηλώθη χαρὰ ὅτε εἰσῆλθον ἐν τῷ ἐργαστασίῳ τῶν ὑποδηματοποιῶν. Οἱ καταγινόμενοι περὶ τὸ στίλβωμα τῶν ὑποδημάτων βλάκες εὐρίσκοντο πάντες κατὰ σειρὰν, φέροντες χιτωνίσκον ἐξ ἐρυθρᾶς φλανέλας καὶ μαύρην ἐμπροσθὲν ἰλλαν. Εἰργάζοντο δραστηριώτατα, κρατοῦντες ἐν μὲν τῇ μιᾷ χεὶρὶ τὴν ψήκτραν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ὑπόδημα, καὶ ἔχοντες χαμαὶ ἐνώπιόν των τὴν βαφήν. Καὶ οἱ ἐπιδιορθώνοντες αὐτὰ ἦσαν οὐχ ἥττον ἐνησχολημένοι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀρχιυποδηματοποιῶ.

Τὰ ἐν τῇ σπουδαίᾳ ταύτῃ πλευρᾷ τοῦ καταστήματος ἰδρυμένα ἐργαστήρια ἔχουσιν ἕκαστον χωριστὴν αἴθουσαν, οἱ δὲ τρόφιμοι εἰσὶ τοποθετημένοι ἐν αὐταῖς συμφώνως πρὸς τὴν ἱκανότητα καὶ κλίσιν ἐκάστου. — Ποῦ μὲν βλέπει τις ἐργαστήριον, ἔνθα κατασκευάζονται κάνιστρα, ποῦ στρωματοποιεῖον, ἐδῶ τὸ τμήμα ῥαπτικῆς, ἐν ᾧ οἱ ἐξ ἀμβλύτητος νοητικῆς πάσχοντες ῥάπτουσι τὰ ἔξω κοπτόμενα φορέματα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλαχοῦ πλυντήριον, ἔνθα οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καταστήματος ἐκτελοῦσι διάφορα ἔργα, ἀφιέμενα ἀλλαχοῦ εἰς τὰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, ποῦ ἐπιπλοποιεῖον, ἐν ᾧ ἡλιθίος τις ἐπεδείξατο ἡμῖν τὰς τελειοποιήσεις ἐργαλειοθήκης, ἣν μόλις εἶχεν ἀποπερατώσει, ποῦ σχολεῖον, ἔνθα ἐδιδάσκοντο νὰ συλλαβίζωσι, ποῦ ἄλλα σχολεῖα, ἐν οἷς οἱ ἀμβλύνοες οὔτοι ἐμάνθανον βραδέως νὰ γράφωσι, σχηματίζοντες τὰ γράμματα αὐτῶν τῇ βοήθειᾳ τεμαχίων ξύλων ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένων.

Διήλθον μετὰ σειρὰν ἀπάσας τὰς αἰθούσας ταύτας. Πανταχοῦ ἐβασίλευεν ἡ εὐθυμία καὶ ἔλαμπον ἀκτίνες τινὲς διανοίας.

Καθ' ὃν χρόνον περιηρχόμεθα ἐπισκεπτόμενοι τὰ ἐργαστήρια καὶ σχολεῖα, παρατηροῦντες πανταχοῦ τὴν αὐτὴν εὐχάριστον πειθαρχίαν, τὴν αὐτὴν ἐκφρασιν χαρᾶς ἐπὶ τῶν μορφῶν τῶν θεραπευομένων, ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἐσήμανε καὶ ἐλάβομεν τὴν πρὸς τὸ μαγειρεῖον ἄγουσαν.

Πλείστοι εὐρίσκοντο ἤδη ἐν αὐτῷ. Ἐφερον δὲ φαύλοισιν χιτωνίσκον ὑπεράνω τῶν φορεμάτων των, καὶ ἐνησχολοῦντο δραστηρίως οἱ μὲν ζυγίζοντες, οἱ δὲ κόπτοντες, καὶ ἄλλοι παρασκευάζοντες τὰς μερίδας, εἴτε τοῦ κρέατος, εἴτε τῶν λαχάνων, εἴτε τοῦ ζυμαρικοῦ. Τρία εἶδη διαίτης ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀσύλῳ. Οἱ τρόφιμοι αὐτοῦ λαμβάνουσι συνήθως τέσσαρας οὐγγίας κρέατος, ὀκτὼ οὐγγίας γεωμήλων, δύο οὐγγίας λαχάνων καὶ ἐξ οὐγγίας πλακουίντος (pouding)· ἐκείνοι δὲ, εἰς οὓς ἐπιτρέπεται ἡ ἐνετωτέρα αἷατα, λαμβάνουσι πρὸς τούτους μίαν οὐγγίαν κρέατος καὶ δύο γλυκίσματος. Τελευταῖον, ἐν τῇ μέσῃ διαίτῃ, ἐκάστη τῶν μερίδων τούτων ἐλαττοῦται ὀλίγον.

Τὸ βραστόν ἢ ψητὸν βόειον κρέας, τὸ πρό-
βειον, τὰ ζυμαρικά τοῦ Yorkshire, ἢ σάκχαρις,
ἢ ἄρτος, ὁ ἄρτος εἰσὶν ἢ συνήθης τροφή, ἅπαντα
δὲ τὰ εἶδη ταῦτα εἰσὶν ἀρίστης ποιότητος.

Ὅτε εἰσῆλθομεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, οἱ συν-
δαιτυμόνες ἀμφοτέρων τῶν φύλων παρεκάθητο
εἰς τὴν τράπεζαν. εἰς ἐνὸς μὲν μέρους αἱ κόραι καὶ
αἱ γυναῖκες, εἰς ἑτέρου δὲ οἱ νέοι καὶ οἱ ἄνδρες.
Ἐπιτηρητὴς ἰστάμενος εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστης
τραπέζης ἐπιβλέπει τὴν τάξιν. Εἰ καὶ τινες τρώ-
γουσιν ἀπλήστως, οὐδὲν δυσάρεστον τὸ βλέπειν
αὐτοὺς λαμβάνοντας τὴν τροφήν τῶν. Εἰς τοὺς
λαϊμάργους τούτους παραθέτουσι κρέας εἰς λε-
πτότατα κεκομμένον τεμάχια καὶ γεώμηλα πε-
πιεσμένα, ἵνα αἱ συνέπειαι ἀτελοῦς πέψεως ᾧσιν
ὄσῳ τὸ δυνατὸν ἀβλαβέστερον. Ἡ προσευχὴ ψάλλ-
εται πρὸ τοῦ δείπνου, οἱ δὲ διακτώμενοι λαυ-
βάνουσιν ἐν αὐτῇ μέρος ὁμοθυμαδόν. Καίτοι τὸ
ῥῆμα εἶνε τὸ κοινὸν ποτὸν, οὐχ ἦττον δίδεται
ζῦθος εἰς ὅσους ἤθελε διατάξει τοῦτο ὁ ἱατρός.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Earlswood δύνανται νὰ δι-
αίρηθῶσιν εἰς τρεῖς τάξεις, εἰς τοὺς μὴδὲν πλη-
ρώνοντας ἄλλ' ἐκ φιλανθρωπίας εἰσαγομένους,
εἰς τοὺς πληρώνοντας μέρος μόνον τοῦ τιμήμα-
τος εἴτε ὑπ' αὐτῶν εἴτε ὑπὸ οἰκείων τῶν, κατὰ
τὸ ὑπὸ τοῦ γραφείου τοῦ καταστήματος ὀριζό-
μενον ποσόν, καὶ ἐν τέλει εἰς τοὺς ἀνήκοντας εἰς
οἰκογενεῖας ἱκανῶς εὐπόρους καὶ πληρώνοντας ὁ-
λόκληρον τὴν τιμὴν τῆς οἰκοτροφίας. Ἐκ τού-
των τινὲς μὲν ἀπαρτίζουσι τὰς λεγομένας
«chambrees», ἢ ἐπαικτικὸς κοιτώνας, ἄλλοι δὲ
ἔχουσιν ἕκαστος ἰδιαιτέρον θάλαμον καὶ ὑπὲρ-
τὴν δι' ἀτομικὴν αὐτῶν ὑπηρεσίαν. Συνδειπνοῦσι
πολλάκις ἀνά δέκα ἢ δώδεκα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ
μόνοι, ἐὰν ἤθελον τοιοῦτοτρόπως συμφωνῆσαι.
Δίδονται δὲ αὐτοῖς χειρόμακτρα, φιάλαι, ἀλα-
τοθήκη καὶ πάντα τὰ χρειώδη μικρὰ πράγματα,
ἅτινα τίθενται ἐπὶ καταλλήλως ηὔρεσις μὲνης
τραπέζης.

Ἐκ τῆς τελευταίας ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς
τῶν φρονεολαβῶν ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἑβδομαδιαία
δαπάνη δι' ἕκαστον τρόφιμον τοῦ Earlswood
τυγχάνει οὔσα πολὺ ὀλιγωτέρα ἢ ὅσον θὰ ἐφαν-
τάζοντο αὐτὴν οἱ παρατηροῦντες τὴν ἄνεσιν καὶ
πολυτέλειαν, αἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ κατα-
στήματι. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀναβιβάζει αὐτὴν εἰς
13 σελίνια καὶ 5 πένιας, ἐνῶ εἶναι 1 λίρα, 6 σε-
λίγια καὶ 2 δην. κατὰ κεφαλήν καὶ καθ' ἑβδο-
μάδα ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τῆς Βηθλεὲμ, μία δὲ λί-
ρα, 19 σελ. καὶ 4 3/4 δην. ἐν τῷ βασιλικῷ ἁ-
σύλῳ τοῦ Μάρτζεστερ.

Μετὰ τὸ δείπνον οἱ τρόφιμοι ἐξῆλθον εἰς πε-
ρίπατον καὶ παρεδόθησαν εἰς διάφορα παίγνια
ἐν τῷ εὐρυγῶρῳ περιβόλῳ, οὗ ἐν μέσῳ ὑφύεται
τὸ ἄσυλον τοῦτο, καὶ δι' οὗ ἐπικοινωνήθη τῇ
γενναϊότητι τῶν ἰδρυτῶν αὐτοῦ. Διατρέχει τις
ἕκτασιν 7 ἕως 8 μιλλίων ἐν μέσῳ τεχνητῶν ὁ-

δῶν καὶ περιπάτων, δημιουργηθέντων ὑπὸ τῶν
οἰκοτρόφων τοῦ καταστήματος, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ
τῶν ὀρίων αὐτοῦ.

Εἶτα ἐπισκέφθημεν τὰ ὑπνωτήρια, ἐν οἷς ἐπὶ
τοῦ προσκεφαλαίου ἐκάστης κλίνης τῶν μικρῶν
κορασιῶν ἔκειτο πλαγγῶν, ἧτις ἐφαίνετο περιμέ-
νουσα τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου τῆς νεαρᾶς αὐτῆς δε-
σποίνης· τὸ νοσοκομεῖον, ἐν ᾧ δυστυχῆς νεάνις
ἀπέθνησκεν ἐξ ἐπιληψίας, ὑφ' ἧς προσεβλήθη τὴν
αὐτὴν πρῶτην, ἐνῶ ἐφαίνετο εὐτυχῆς καὶ εὖ ἔ-
χουσα, τὸν λαχανόκηπον καὶ τὸν τῶν ἀνθέων,
ἐνθα οἱ τρόφιμοι ἐργάζοντο, καὶ ὧν ἐν τῷ πρῶ-
τῳ δαυκία εἶχον φυτευθῆ ὑπὸ ἡλιθίου τινος το-
σοῦτον τεχνηέντως, ὥστε τὸ σύνολον αὐτῶν ἀ-
πετέλει τερπνὸν σχέδιον, καὶ τελευταῖον τὴν ἔ-
παυλιν, ἐν ᾗ ἄλλοι ἤμαλλον τὰς ἀγελάδας καὶ
παρεδίδοντο εἰς τὰς συνήθεις ἐνασχολήσεις τοῦ
ἀγροτικοῦ βίου.

Ἐν διαστήματι μιᾶς ἡμέρας δαπανωμένης ἐν
Earlswood ἀποκτᾷ τις πλῆθος γνώσεων, αἵτινες
διαφεύγουσιν ὅλας τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, ἐκ
δὲ τῶν παρατηρήσεων, ἃς ὁ ἐπισκεπτόμενος λαμ-
βάνει ἀφορμὴν νὰ ποιήσῃ, συνάγει πλεῖστα ὅσα
τεκμήρια τοῦ θαυμασίου συστήματος, ὅπερ διέ-
πει τὸ προκείμενον κατὰστήμα, καθὼς καὶ τῶν
ἀνεκτιμητῶν εὐεργετημάτων τῶν ὑπὸ τοῦ ἰδρυ-
τοῦ αὐτοῦ εἰς μίαν τῶν μάλλον θεληματικῶν
τάξεων τῆς κοινωνίας παρεχομένων. N. P*

Τὴν ἐπομένην βραχεῖαν ἀφήγησιν περὶ τῶν τελευταίων
στιγμῶν τοῦ Κοραῆ ἐρριζύμεθα ἐξ ἀξιολόγου βιογραφίας
τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ Γένους, ἣν προτάσσει τῆς ἄρτι
ἀρξαμένης ἐκδόσεως τῶν «Μετὰ θάνατον εὐρεθέντων συγ-
γραμμάτων» τοῦ ὁ σοφὸς αὐτῶν ἐκδότης κ. Α. Ζ. Μάμου-
κας.
Σ. τ. Δ.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

... Κλινωπετῆς ἐπὶ δεκαεννέα ἡμέρας ὑπέ-
φερον, ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς χριστιανὸς, ἐν πλῆ-
ρει ἀταραξίᾳ καὶ ἡρεμίᾳ ψυχῆς τὰς ἀπὸ τῆς πτώ-
σεως ὀδύνας. Παραμυθίαν εὕρισκεν εἰς τὴν συνεχῆ
ἀπαγγελίαν τοῦ 136 ψαλμοῦ, ἐν ᾧ ἐκδηλοῦται
ἡ τε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατρίδα ἀγάπη παν-
τὸς εὐσεβοῦς καὶ ἡ ἐγκάρδιος εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἀ-
ποκαταστάσεως ἀναξιοπαθοῦσας πατρίδος. Πα-
ρέδωκε δὲ εἰς τὸν Πλάστην τὸ πνεῦμα τῇ 25
Μαρτίου (6 Ἀπριλίου) 1833 Πατρίς τελευταίαν
λέξιν εἰπὼν, καὶ ἅμα εἰς τὴν παρὰ τῷ κλινιδίῳ
αὐτοῦ ἀφηρημένην εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ἐμ-
βλέψας.

Τὸ ἱστορικὸν περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ τελευ-
τῶν ἐκφωνηθείσης λέξεως Πατρίς κατέστησέ μοι
γνωστὸν ἐν Χίῳ κατὰ τὸ 1877 ὁ συμπατριώτης
καὶ φίλος μου Κωνσταντῖνος Ι. Πιτζιπίδης. Οὗτος
διηγήθη μοι τάδε: «Ἦτο ἡ σειρά μου νὰ διανυ-
κτερεύσω. Εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς
περὶ λύχνων ἀφάς. Ἠρώτησέ με ἂν εἰδῆπνησα.—
Ἐρχομαι, τῷ ἀπεκρίθην, ἀπὸ τοῦ δείπνου.—
Καλὰ, εἶπεν' ἂν τυχὸν πεινάσης, ἐκεῖ (δείξας τὸ